

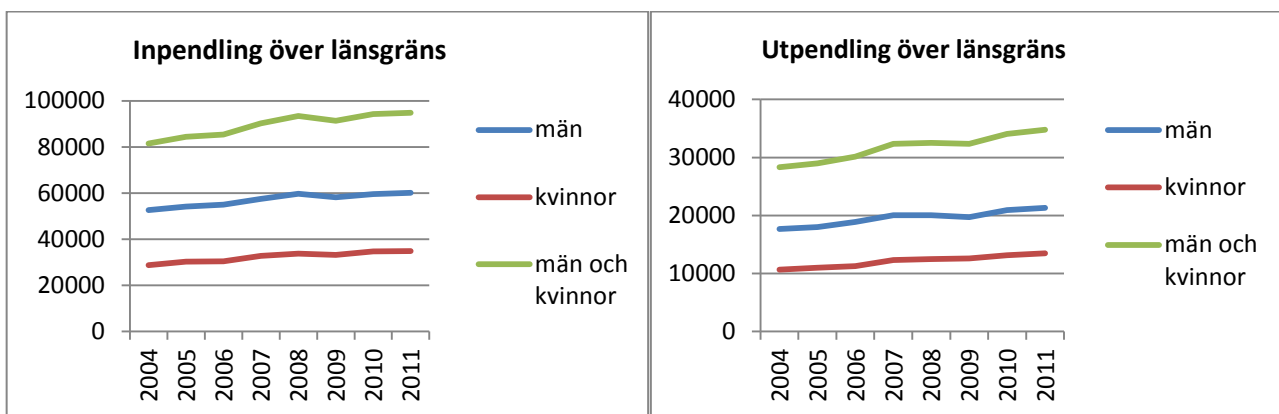
Pendlingsmönster in, ut och inom länet

Det har sedan länge varit känt att regionens arbetsmarknadsområde är betydligt större än själva länet. Betydande in- och utpendling sker på såväl dag- som veckobasis. I det följande redovisas pendlings omfattning både in och ut men också den mycket omfattande inomregionala pendlingen men bl.a. kommunala jämförelser.¹

Stockholms län – hela Sveriges arbetsmarknad

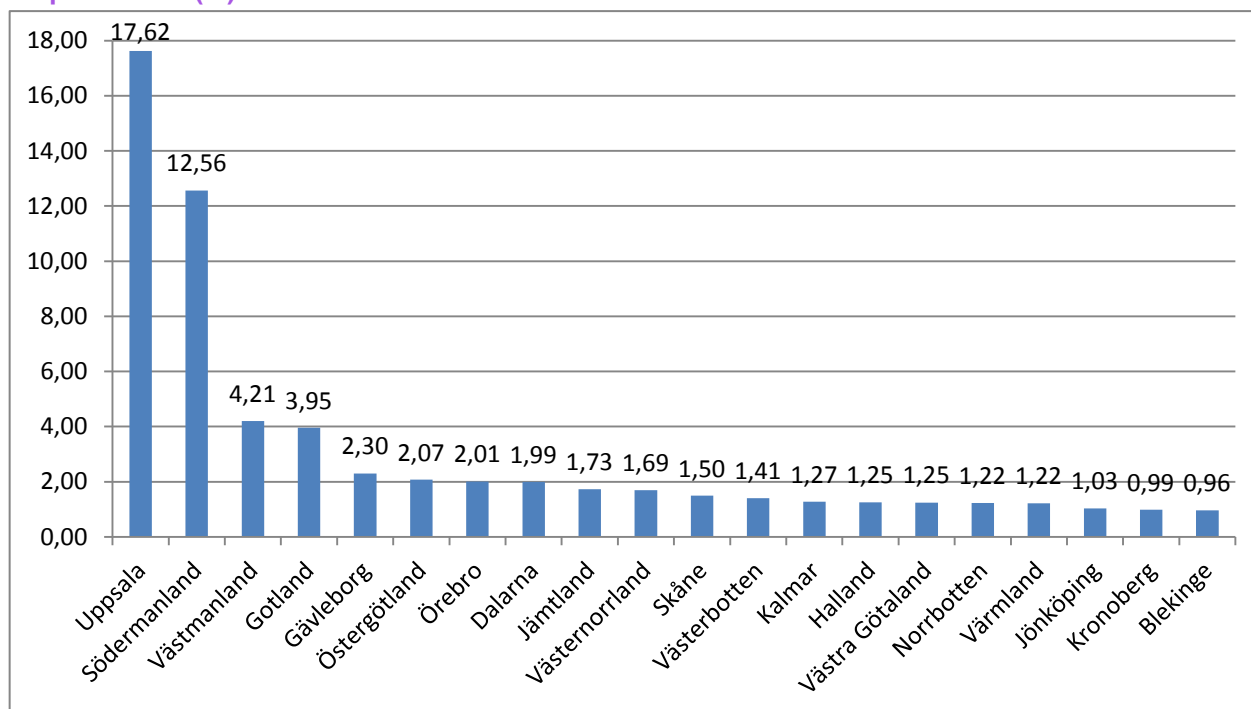
Stockholmsregionen är en kunskapsregion med en hög andel välutbildade invånare. Regionen präglas också av en dynamisk arbetsmarknad som lockar personer från landets samtliga kommuner. Den ökande inpendlingen är en viktig del av kompetensförsörjning i huvudstadsregionen och svarar för ca 8,6 % av arbetsmarknaden i länet. Såväl in- som utpendlingen ökar i antal (Diagram 1 och 2) samtidigt som den i förhållande till de förvärvsarbetande som bor i länet har minskat något. Detta förklaras av en relativt sett hög sysselsättningsgrad trots kraftig befolkningsökning. Den i särklass största pendlingsströmmen över länsgräns sker mellan Stockholms och Uppsala län, där nästan en femtedel av Uppsala läns förvärvsarbetande har sin arbetsplats i Stockholms län (Diagram 3).

Diagram 1 + 2 - Andel in- och utpendlare till/från Stockholms län 2004-2011

¹ Källa: Om inte annat anges så är källan SCB:s arbetsmarknadsstatistik (RAMS) för 2011

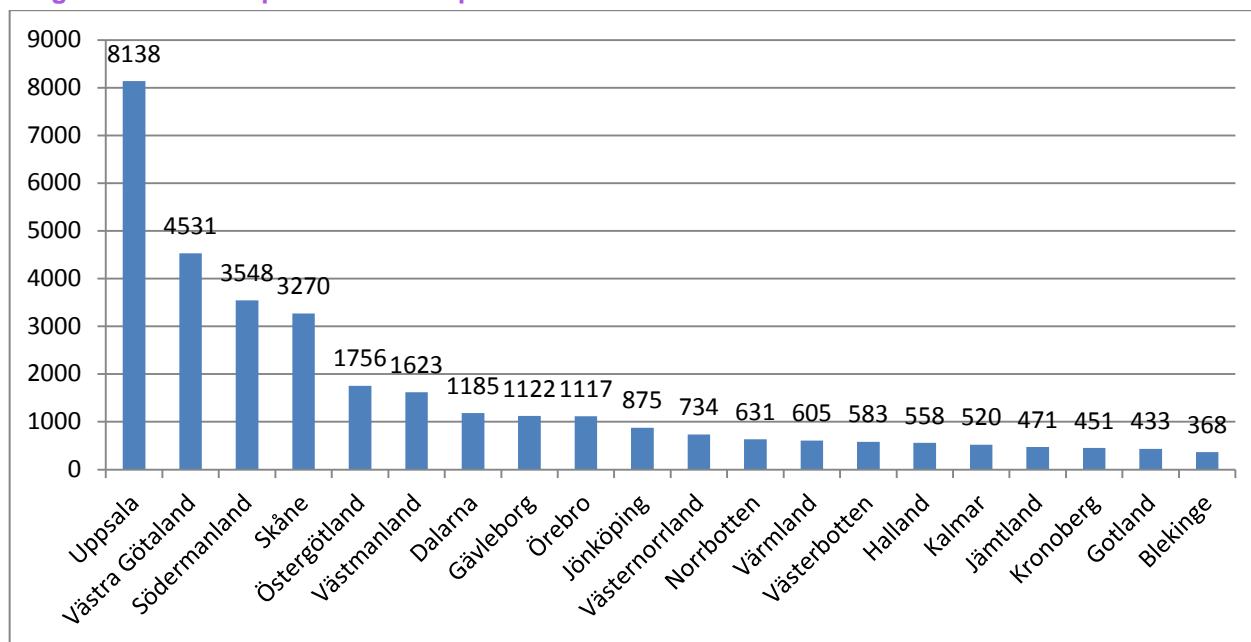
Diagram 3 - Andel inpendlare till Stockholms län i förhållande till antalet förvärvsarbetande i respektive län (%)

Stockholms län – hela Sveriges kompetensförsörjning

Länet bidrar med 34 790 personer som pendlar ut till andra regioner, varav 32 519 pendlar till andra delar av Sverige (Diagram 3). Även när det gäller utpendling är Uppsala län i särklass. Notabelt att fler pendlar till Västra Götalands län än till Södermanlands län.

Diagram 4 - Antal utpendlare till respektive län 2011

Som framgår av diagram 4 så riktar sig utpendlingen till samtliga län. Mindre känt är kanske att Stockholms län också bidrar med förvärvsarbetande i landets samtliga kommuner, d.v.s. det finns minst en förvärvsarbetande i landets samtliga kommuner som har sin bostad i Stockholms län.

Inpendlingen en viktig pusselbit för att klara den framtida kompetensförsörjningen

Länsstyrelsen har på olika sätt understrykt vikten av att öka andelen elever som först tar sig igenom grundskolan med godkända betyg och därefter även klarar gymnasieskolan för att vara konkurrenskraftiga på den framtida arbetsmarknaden. Viktigt är också att vi har en infrastruktur som underlättar pendlingsströmmarna, inte minst inom Mälardalen och att pendlingen i huvudsak kan ske via fungerade tågtrafik.

Efterfrågan på arbetskraft ökar med 200 000 fram till år 2020

Fram till 2020 förväntas efterfrågan på arbetskraft i Stockholms län öka med 200 000 personer. Merparten av ökningen (150 000) kommer att ske på personer med en eftergymnasial utbildning. Efterfrågan på gymnasieutbildade väntas öka med 64 000 medan efterfrågan på personer med endast förgymnasial utbildning beräknas minska med 12 000 personer.

Brist på arbetskraft förväntas framför allt uppstå inom områdena vård, pedagogik, lärarutbildning, tjänster samt inom teknik och tillverkning. Störst brist beräknas inom hälso- och sjukvård samt social omsorg. Inom tjänsteområdet och teknik och tillverkning beräknas efterfrågan på exempelvis arkitekter och högskoleingenjörer överstiga tillgången. I enskilda utbildningsgrupper beräknas stora brister inom t.ex. omvårdnadsutbildade, förskolelärare och högskoleingenjörer. Gemensamt för många av de områden där det förväntas råda brist på utbildade är att där även finns en skev fördelning mellan kvinnor och män.

Tabell 1. Utbildningsgrupper med beräknad brist på tillgång 2020

Utbildningsgrupp	Beräknad brist 2020
Förskolelärare	4 400
Fritidspedagoger	1 000
Yrkeslärare	1 100
Högskoleingenjörer	5 100
Barn och fritid (gymn)	4 000
Biomedicinska analytiker	1 200
Sjuksköterskor	1 600

Länsstyrelsen i Stockholms län, Stockholm 2020
En utbildnings och arbetsmarknadsprognos

Den inomregionala pendlingen är den i särklass största

Inpendlingen från andra län är ett viktigt tillskott för länets utveckling men den stora pendlingsströmmen sker inom länet. Den inomregionala pendlingen (bor i en kommun och arbetar i en annan) är nästan fem gånger så stor som inpendlingen från annat län. Det är mot den bakgrunden minst lika viktigt att det inomregionala trafiksystemet (pendeltåg, tunnelbana, bussar och inte minst cykelstråk) fungerar väl.

Tabell 2 – Förvärvsarbetande 16+ år i länet 2011

	Totalt	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
Nattbefolkning	1 045 762	536 834	508 928	51,3 %	48,7 %
Utpendling till annat län	34 790	21 323	13 467	61,3 %	38,7 %
Kvar av nattbefolkning	1 010 972	515 511	495 461	51,0 %	49,0 %
Arbetar i hemkommunen	544 774	268 018	276 756	49,2 %	50,8 %
Arbetar i annan kommun inom länet	466 198	247 493	218 705	53,1 %	46,9 %
Tillkommer från annat län	94 962	60 121	34 841	63,3 %	36,7 %
Dagbefolkning	1 105 934	575 632	530 302	52,0 %	48,0 %

Med nattbefolkning menas förvärvsarbetande som har sin bostad i länet

Könsskillnaderna är relativt små i den inomregionala pendlingen medan männen dominerar såväl in- som utpendlingen över länsgränsen.

Den inomregionala pendlingen – kommunala jämförelser.

Som redovisats ovan är den inomregionala pendlingen betydande. Nästan hälften av de förvärvsarbetande i länet har sin bostad i en kommun och arbetar i en annan. Det föreligger dock stora variationer mellan kommunerna där Solna har en dagbefolkning som är nästan två gånger så stor som nattbefolkningen, d.v.s. Solna har en betydande inpendling av förvärvsarbetande från andra kommuner. Det omvända gäller Salem där dagbefolkningen motsvarar lite drygt en tredjedel av nattbefolkningen (Diagram 5).

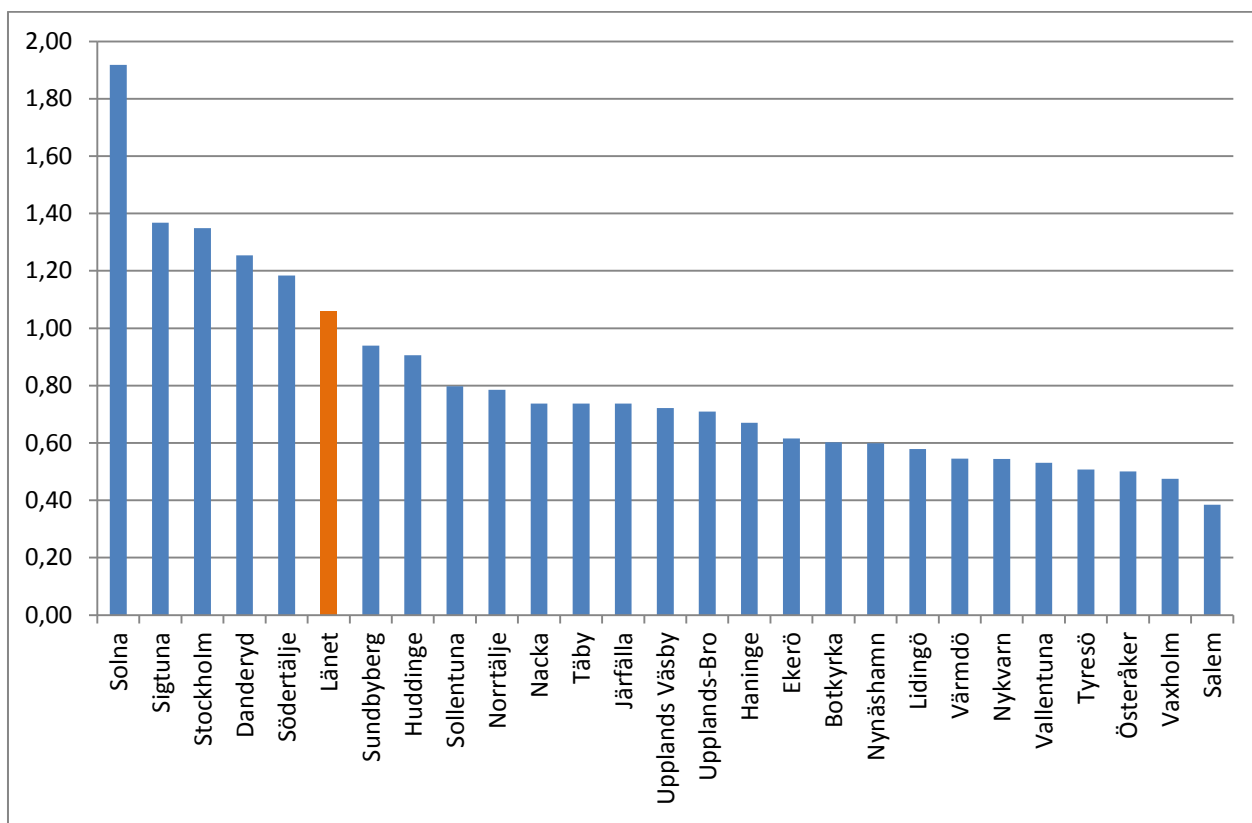
När det gäller utpendlare i förhållande till antalet förvärvsarbetande som bor och arbetar i samma kommun så är även där skillnaderna stora mellan länets kommuner. Sundbyberg och Salem toppar med ca 4 i kvot, d.v.s. ca 80 % av kommunens förvärvsarbetande arbetar i annan kommun. Stockholm har ett kvotvärde på 0,35 men genom sin storlek motsvarar det ändå en utpendling på över 115 000 förvärvsarbetande eller knappt en fjärdedel av länets samlade utpendling (Diagram 6).

In- och utpendling över tid – kommunala jämförelser 2004-2011

I Nykvarn har inpendlingen ökat med 56 % under de senaste åtta åren och inpendlingen svarar nu för mer än hälften av dagbefolkningen i kommunen. Vaxholm är enda kommun där inpendlingen minskat under perioden 2004-2011 (Diagram 7).

Samtliga kommuner har ökat sin utpendling under perioden vilket ytterligare understryker en geografiskt växande arbetsmarknad för allt fler människor. Solna toppar listan över störst ökning i antalet utpendlare för perioden (Diagram 8). Solna kännetecknas av höga värden i samtliga fall, hög andel dagbefolkning, hög andel inpendling och hög andel utpendling.

Diagram 5 – Kvot dagbefolkning i förhållande till nattbefolkning 2011 - förvärvsarbetande

Värdet för länet överstiger alltid 1,0 när inpendlingen från andra län är större än utpendlingen.

Diagram 6 – Utpendling i förhållande till antalet förvärvsarbetande i den egna kommunen

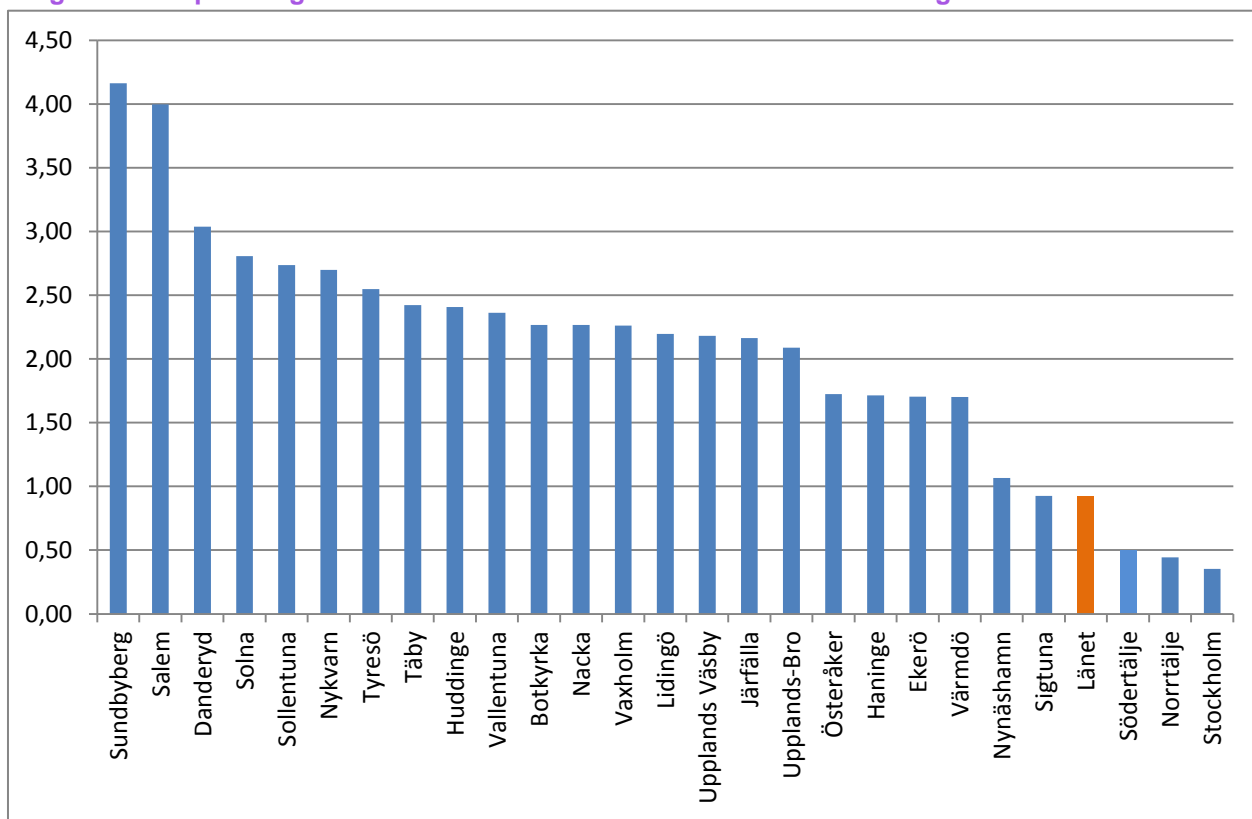

Diagram 7 – Förändring inpendling 2004-2011

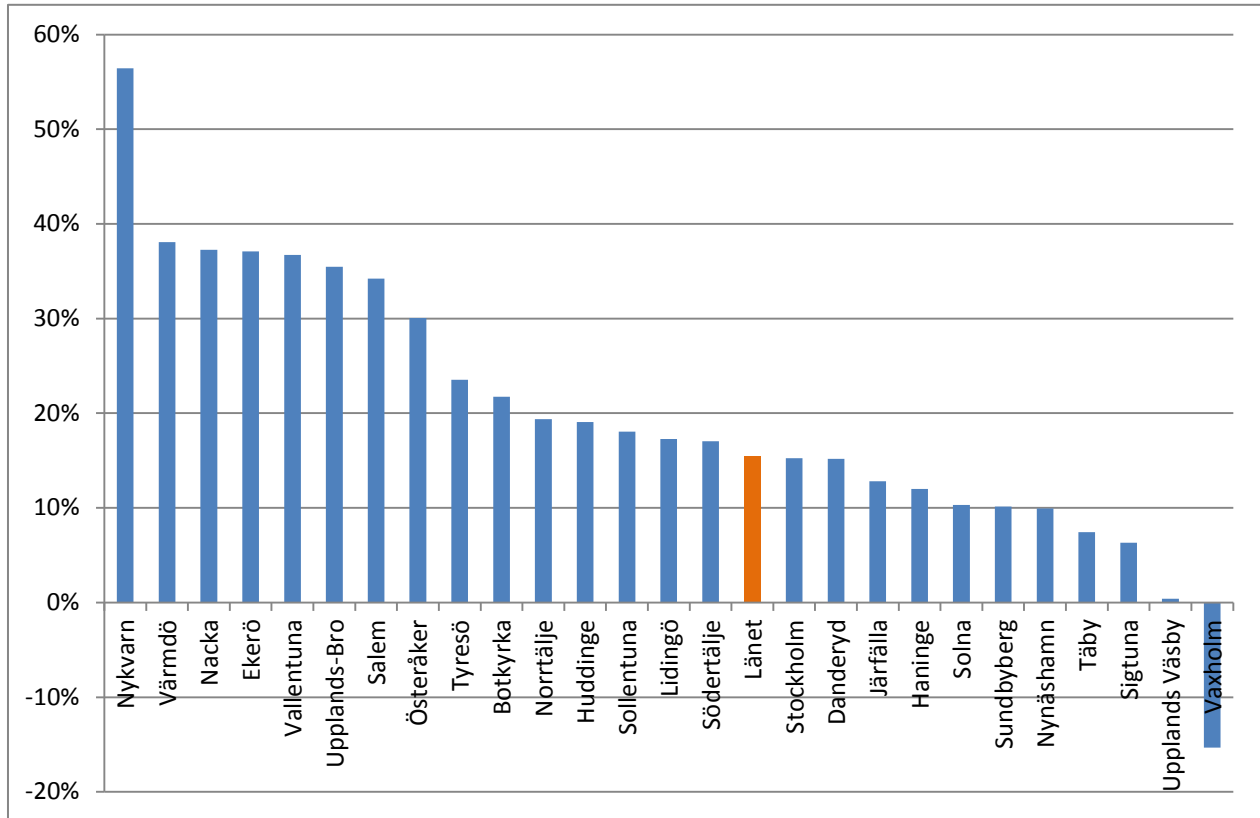
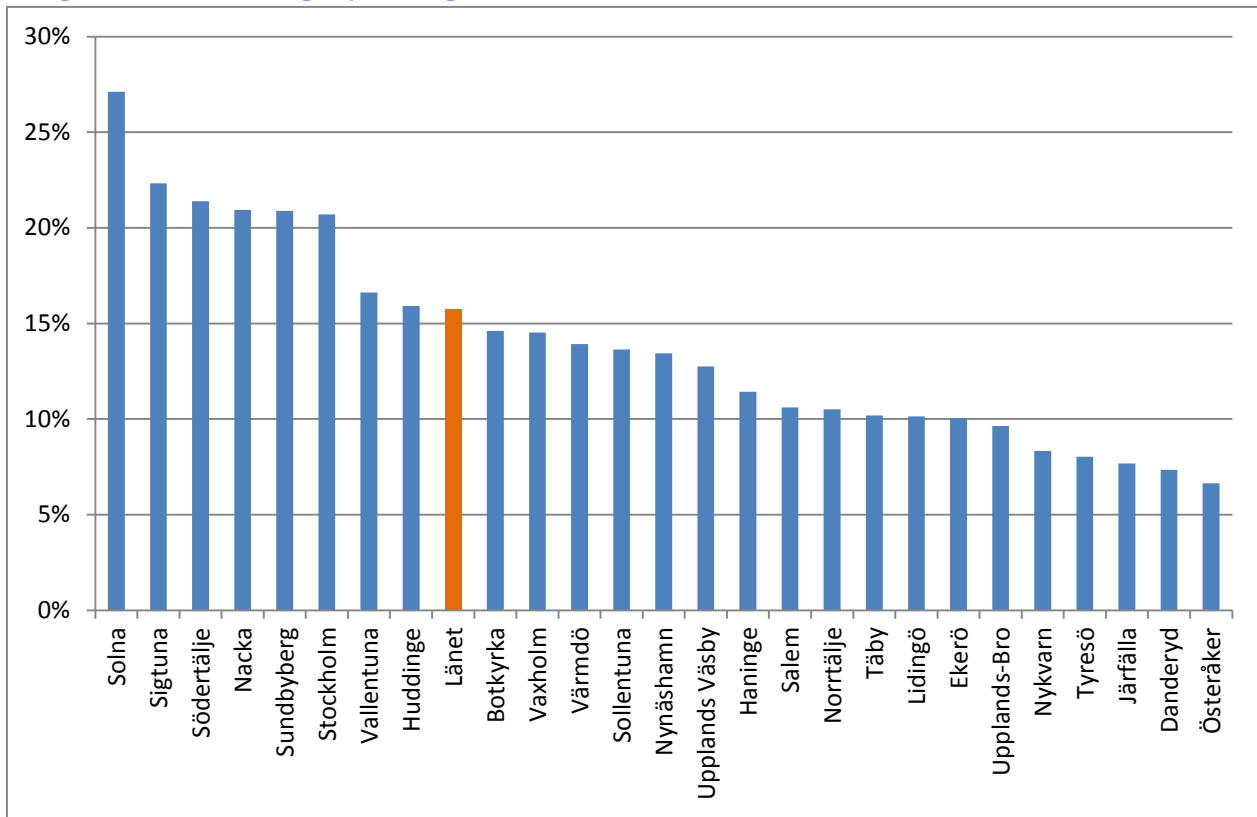

Diagram 8 – Förändring utpendling 2004-2011

Tabell 3 – Sammanställning kommunvis - Förvärvsarbetande 16+ år 2011

Förvärvsarbetande 16+ 2011	Nattbefolkning	Inpendling annan kommun	Utpendling annan kommun	Utpendling övrigt (utland)	Dagbefolkning
Upplands Väsby	20 057	8 171	13 716	28	14 484
Vallentuna	15 855	3 693	11 108	23	8 417
Österåker	20 137	2 674	12 711	26	10 074
Värmdö	19 843	3 448	12 431	47	10 813
Järfälla	31 940	13 427	21 795	34	23 538
Ekerö	13 014	3 190	8 184	11	8 009
Huddinge	47 822	29 274	33 703	64	43 329
Botkyrka	38 066	11 248	26 348	50	22 916
Salem	7 592	1 396	6 065	6	2 917
Haninge	38 211	11 530	24 050	64	25 627
Tyresö	21 160	4 753	15 164	25	10 724
Upplands-Bro	11 716	4 506	7 907	11	8 304
Nykvarn	4 810	1 314	3 506	3	2 615
Täby	31 567	14 027	22 272	57	23 265
Danderyd	14 124	14 203	10 577	39	17 711
Sollentuna	32 099	17 003	23 442	50	25 610
Stockholm	449 303	273 338	115 232	1 236	606 173
Södertälje	39 291	20 248	12 994	42	46 503
Nacka	45 748	19 681	31 576	128	33 725
Sundbyberg	20 859	15 538	16 774	37	19 586
Solna	37 137	61 432	27 270	86	71 213
Lidingö	20 610	5 466	14 102	47	11 927
Vaxholm	5 502	917	3 787	21	2 611
Norrtälje	27 110	2 440	8 165	90	21 295
Sigtuna	19 873	16 847	9 518	23	27 179
Nynäshamn	12 316	1 396	6 320	23	7 369
Länet	1 045 762	561 160	498 717	2 271	1 105 934

Kontakt

Vill du veta mer kan du kontakta:

Kjell Haglund
Länsstyrelsen i Stockholms län
Enheten för analys

kjell.haglund@lansstyrelsen.se
Tfn 08 785 40 00

Om Nutid & framtid

Nutid & framtid är en analysserie från Länsstyrelsens analysenhet. Syftet med serien är att öka kunskapen om förutsättningarna för regional utveckling i Stockholms län.